

Notitie

Onderwerp

Inzet GS Powerport regio Moerdijk besluitvorming BO 1 december

Datum

5 november 2025

Documentnummer

Aan

Gedeputeerde Staten

Kopie aan

Ter bespreking in

Gesprek GS op 11 november

van

5.1.2.e

Telefoon

Email

5.1.2.e @brabant.nl

In deze notitie wordt de context en aanleiding van de besluitvorming in het BO Moerdijk van 1 december geschetst. Er wordt toelichting gegeven op het eerdere proces van Powerport, het in juni jl. genomen BOL besluit, het participatieproces dat doorlopen is in deze fase en hetgeen er nu voorligt. Hierop zal er ook ambtelijk worden geadviseerd. In aanloop naar deze sessie van GS is er breed advies uitgevraagd aan de provinciale programma's. Daarnaast wordt er een doorkijk gemaakt naar de volgende fase.

Procesbeschrijving Powerport regio Moerdijk

De Powerport regio Moerdijk is een knooppunt voor energie en energie-intensieve industrie mede ten behoeve van de nationale strategische autonomie. Het Haven- en industriecluster Moerdijk (HiM) heeft een zeer strategische positie op zowel het energie als het transportnetwerk en heeft daarbij een hoge milieucategorie die uitzonderlijk is in de rest van Noord-Brabant. Daarnaast heeft het Amercentrale-terrein een grote opgave en functie in de energiehoofdinfrastructuur.

De groei die hier is voorzien is onafwendbaar. Inzet van Rijk en regio, bekrachtigd in het BO Leefomgeving van 11 juni 2025, is om strategisch uit te breiden. De groei hier is nodig om de strategische autonomie te versterken, concurrerend te willen blijven en te verduurzamen. Het is van belang dat de energietransitie gerealiseerd wordt, de industrie kan verduurzamen en we voorbereiden op circulaire economie. Hiertoe is er aanvullende (milieu)ruimte noodzakelijk. In het BO Leefomgeving is ook door de overheden geconstateerd dat de ruimtevraag met een minimaal pakket van onafwendbare en zeer aannemelijke ontwikkelingen niet past binnen de bestaande ruimte, zelfs niet met maximale inzet op inbreiding en herstructurering. Er is hiertoe een indicatieve ruimtevraag van 700 hectare vastgeklikt. Hierin zitten de energie(infra) projecten (installaties en tracés voor kabels en leidingen), de autonome groei en verduurzaming van de bestaande industrie en de watercompensatie. Voor deze ruimtevraag wordt er gekeken naar verschillende zoekgebieden.

Voor het Amerterrein is al een zoekrichting vastgesteld. Dit is een zoekrichting vanuit het huidige Amerterrein in west/zuid westelijke richting tot de Amertak.

Voor het HiM gaat het om twee zoekrichtingen waar in het BO Moerdijk van 1 december as. een besluit over genomen moet worden tussen Rijk en regio. Het gaat om de zoekrichtingen vanuit het HiM gezien in oostelijke of zuidoostelijke richting Sommige energie infrastructuur tracés zoals bijvoorbeeld de Delta Rhine Corridor zijn onderdeel van de ruimtevraag en de ontwerptafel waarbinnen bestuurlijke afspraken worden gemaakt, maar doorsnijden het gehele Powerport gebied. Daarmee staan ze los van de specifieke zoekrichtingen, maar dienen wel zorgvuldig meegenomen te worden in het proces van de ontwerptafel Powerport regio Moerdijk. De integraliteit en samenhang van de vraagstukken in deze regio blijft gedurende dit proces continue aandacht krijgen. De processen dienen daarom goed uitgelijnd te worden.

De strategische uitbreiding zet leefbaarheid in de regio onder druk en dient daarom gepaard te gaan met een gelijktijdige, geloofwaardige en structurele versterking van brede welvaart en leefbaarheid.

De Moerdijkregeling wordt met terugwerkende kracht vanaf 11 juni 2025 opnieuw geïndexeerd. De regeling gaat uiterlijk 1 december 2025 in. Dit om ook toekomstperspectief te bieden gedurende het planvormingstraject. Als provincie spelen wij hierbij een rol in de voorfinanciering, maar dekken ook 3/9 deel van het risico (Moerdijk 1/9, Rijk 5/9). Op 1

december 2025 zal er ook een plan van aanpak worden vastgesteld voor een gezamenlijk programma gericht op toekomstbestendige ontwikkeling van Powerport Regio Moerdijk (scope 2030-2050).

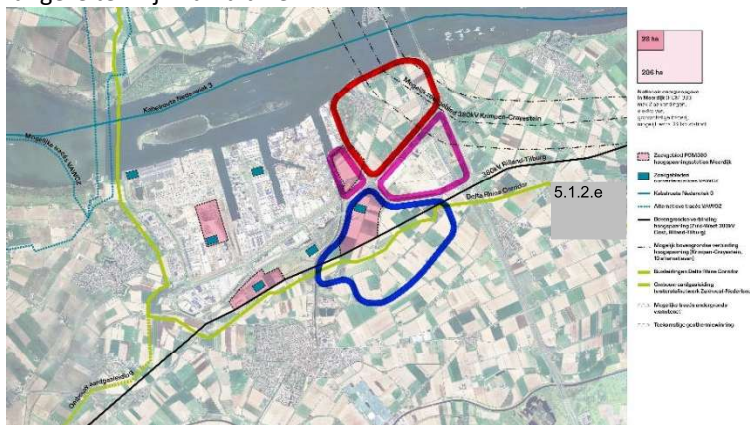
Rijk en Regio werken daarnaast een nationaal strategisch profiel uit voor het haven- en industriecluster, in samenhang met de andere haven- en industrieclusters van nationaal belang. Op basis van dit nationaal strategisch profiel bepalen partijen gezamenlijk of en zo ja voor welke nieuwe vormen van (circulaire) economie aanvullend ruimte geboden kan worden. Zij willen in de toekomst alleen ruimte bieden op de haven- en industrieterreinen voor activiteiten die voldoen aan dat strategische profiel en verkennen ook hoe de bestaande (milieu)ruimte op het haven- en industriecluster Moerdijk beter kan worden benut voor de functies die passen bij het nationaal strategisch profiel.

Daarnaast is in het kader van de Powerport regio Moerdijk het voorkeursrecht gevestigd door de gemeente Moerdijk. In onderlinge afstemming en instemming tussen gemeente Moerdijk, het rijk en de provincie, kan er tot grondverwerving overgegaan worden wanneer er percelen onder het voorkeursrecht worden aangeboden. Onder een tijdelijke constructie kunnen zowel Moerdijk als wij als provincie de grond verwerven. Dit kan alleen als alle partijen unaniem instemmen. Indien er met unanieme instemming wordt verworven, dan geldt hierbij dezelfde risicoafdekking als bij de Moerdijkregeling (5/9 Rijk, 3/9 provincie, 1/9 Moerdijk). Er wordt nader uitgewerkt hoe de strategie ten aanzien van grond er op de langere termijn kan uit zien.

Datum

5 november 2025

Documentnummer

Kaartje met daarin de zoekrichtingen.

Conclusies uit participatielijnen

In de afgelopen periode heeft er participatie plaatsgevonden in vier participatielijnen waarbij er gevraagd is naar randvoorwaarden en condities voor strategische uitbreiding. Er is geparticipeerd met een delegatie van: de industrie, bewoners van de kernen (Zevenbergen, Zevenbergschen Hoek, Moerdijk, Klundert) en het buitengebied van de gemeente Moerdijk, met de agrarische sector en er is geparticipeerd in en rondom het Amerterrein met inwoners, RWE en TenneT. De participatieverslagen en de redeneringen en conclusies die hieruit volgen zijn met u gedeeld in het kader van het GS- besluit van 4 november jl. (C2364567). Volledigheidshalve worden deze nu wederom met u gedeeld. Hierbij geven we ook een korte samenvatting van de korte conclusies hieruit.

- **Industrie:** advies: besluit dat Zuidoost geen reële onderzoeksrichting is voor een multimodaal ontsloten zeehaven met profiel op grondstoffen- energietransitie en onlosmakelijk onderdeel daarvan uitmakende chemische en logistieke activiteiten.
- **Agrarisch:** technisch gezien scoort, op punten (analyse van opbrengend vermogen, bodem en water, verkavelingsstructuur, hydrologie, bereikbaarheid en omvang), de zuidoostelijke zoekrichting aanzienlijk beter dan de gronden rondom het dorp Moerdijk. Dat betekent dat vanuit het agrarisch perspectief de logica bestaat voor de oostelijke uitbreiding van het haven en industriegebied.

- Inwoners: energieprojecten in de Powerport regio Moerdijk te realiseren, kies dan voor ontwikkelrichting Oost. Ondanks de impactvolle keuze is zoekrichting Oost het meest realistisch en geloofwaardig.
- Amersvisie (geeft geen advies op zoekrichting gemeente Moerdijk): Stel een samenwerkingsovereenkomst op tussen de initiatiefnemers (en grondeigenaren) in het gebied en de overheden. Daarvoor moet het eigenaarschap belegd worden.

Datum

5 november 2025

Documentnummer

Aanloop naar BO Moerdijk 1 december 2025

Zoals in het BO Leefomgeving van juni besloten, zal er in het BO Moerdijk de keuze voor een definitieve zoekrichting nabij het HiM op de agenda staan. Daarnaast zal in het BO Moerdijk van 1 december 2025 ook een plan van aanpak dienen te worden vastgesteld voor een gezamenlijk programma, gericht op toekomstbestendige ontwikkeling van Powerport Regio Moerdijk (scope 2030-2050).

Op 4 november jl. besloten GS (C2364567) op de provinciale inzet in de stuurgroep van 5 november jl. Hierin hebben GS besloten in te stemmen met de beschreven lijn in de annotatie. Hierin hebben GS nog geen keuze gemaakt ten aanzien van de zoekrichting bij Moerdijk, maar positie bepaald ten opzichte van de contouren van het besluit van 1 december as. In deze annotatie is ook aangegeven dat er breed en integraal ambtelijk advies volgt voor wat betreft de zoekrichtingen bij Moerdijk.

Collegevoorstel gemeente Moerdijk

Tijdens het schrijven van deze notitie is bekend geworden dat het college van de gemeente Moerdijk het besluit heeft genomen om positie in te nemen en te besluiten dat de inzet van de gemeente Moerdijk gaat zijn om te kiezen voor de ontwikkelrichting Oost, waarin zij wel randvoorwaarden aan verbinden. Het collegevoorstel wordt uiterlijk 7 november as. einde van de middag gedeeld met de leden van de stuurgroep Powerport regio Moerdijk. Vervolgens zal dit collegevoorstel onder embargo op 10 november as. As. gedeeld worden met de gemeenteraad van de gemeente Moerdijk. Vervolgens zal op 11 november het collegevoorstel openbaar worden.

Op 13 november a.s. vindt een commissievergadering plaats, waarbij ook de PS-leden uitgenodigd zijn door de gemeente Moerdijk. De gemeenteraad behandelt het collegevoorstel op 19 november a.s.

Integraal ambtelijk advies zoekrichtingen bij Moerdijk

In de afgelopen periode is er breed in de organisatie ambtelijk advies opgehaald aangaande de zoekrichtingen in het kader van Powerport Moerdijk. In dit advies reageren de programma's op basis van geldende beleidskaders en beleidsnotities.

De volgende programma's hebben hierbij hun input geleverd vanuit diverse beleidsterreinen:

- Economie, Kennis en Talentontwikkeling
- Kwaliteit Openbaar Bestuur
- Landbouw en Voedsel
- Milieu, Energie en Circulaire economie
- Slimme en Groene Mobiliteit
- Natuur
- Water en Bodem
- Wonen, Werken en Leefomgeving

Vanuit deze programma's is gereflecteerd op de zoekrichtingen en zijn hierbij aandachtspunten, criteria en afwegingen geformuleerd. Hieruit kan een aantal conclusies getrokken worden. In onderstaande wordt eerst de reflectie beschreven op de twee zoekrichtingen, daarna wordt in een synthese hier een redenerlijn in geformuleerd die leidt tot een concreet advies.

Vanuit provinciaal perspectief bezien is de strategische uitbreiding noodzakelijk. De energie-infrastructuur is benodigd om hier de stekkerkast van Brabant te realiseren en om de benodigde verduurzaming, met name van industrie, te realiseren. Daarnaast is er een behoefte aan uitbreiding van zeehaventerrein / havengebonden bedrijvigheid, waarbij er momenteel een schaarste is aan water- en kadegebonden kavels en ruimte voor hoge milieucategorieën. Vanuit beleidskader economie 2030 biedt dit ook kansen, zoals voor aanvoer en afvoer van reststromen.

Datum

5 november 2025

Documentnummer

De benodigde strategische uitbreiding zet de leefbaarheid en brede welvaart in de regio verder onder druk. Daarmee is vanuit brede welvaart en omgevingskwaliteit integraal afgewogen met input vanuit verschillende disciplines en beleidsterreinen hoe de zoekrichtingen zich hiertoe verhouden, wat hierbij het meest voorstelbaar is en welke zoekrichting hierbij dus ook het meest gewenst is vanuit welke afwegingen.

De strategische uitbreiding zal een aanzienlijke milieu-impact met zich meebrengen, dit op plekken waar de milieu-impact op dit moment al groot is. Bij zuidoostelijke uitbreiding gaat de milieu-impact richting Zevenbergen, waar dit bij een oostelijke uitbreiding richting het dorp Moerdijk gaat. Qua geluidsimpact is het zuidoostelijke gebied nog relatief stil op dit moment, wat bij uitbreiding hier niet meer zo zou zijn. Er is op dit moment al veel milieu-impact geclusterd bij Moerdijk en het toevoegen van activiteiten met meer milieu-impact maken de situatie onleefbaar. Vanuit milieutechnisch oogpunt heeft de oostelijke zoekrichting met daarbij het amoveren van het dorp Moerdijk de voorkeur omdat dit de milieuhinder clusterd en voorkomt dat er een situatie ontstaat waarin de milieuhinder onleefbare situaties voor mensen oplevert.

Vanuit landbouw bezien is het een gebied met goede landbouwgronden. Dit zijn de betere landbouwgronden van Noord-Brabant, hoewel elders in Nederland, zoals Flevoland betere landbouwgronden zijn. Echter, de landbouwstructuur in de oostelijke richting is meer verstoord en versnipperd. De zuidoostelijke zoekrichting heeft een betere landbouwstructuur en het zal daarmee meer impactvol zijn vanuit landbouwperspectief om hier de ontwikkeling te bewerkstelligen.

Qua natuurwaarden ligt er meer NNB in de oostelijke zoekrichting dan in de zuidoostelijke zoekrichting. Daarbij ligt de zuidoostelijke zoekrichting ook verder van natura 2000 gebied verwijderd. Er ligt een aanzienlijke compensatieopgave voor wat betreft natuur.

De impact op het watersysteem is groot en er zal voor beide zoekrichtingen bekeken moeten worden hoe opgaven een juiste plek krijgen ten opzichte van het watersysteem en hoe er gecompenseerd wordt. Ten aanzien van een insteekhaven is het vanuit het water-bodemsysteem bezien erg impactvol deze in de zuidoostelijke zoekrichting door te trekken.

Qua bedrijvigheid waarvoor de uitbreiding noodzakelijk is, is te stellen dat er een uitbreidingsbehoefte is voor de zeehaven. Er is nabijheid nodig van een breed aanbod aan vervoersmodaliteiten. In zuidoostelijke richting is het onaannemelijk dat er een extra insteekhaven mogelijk is. Daarnaast is er hier een minder breed aanbod aan vervoersmodaliteiten. De multimodale bereikbaarheid is van belang voor de strategische uitbreiding en is in zuidoostelijke richting niet optimaal. De zuidoostelijke zoekrichting veronderstelt een 'droog' bedrijventerrein te worden, terwijl je bij de oostelijke zoekrichting gebruik maakt van de strategische ligging en ontsluiting van een bestaand havengebied. Daarmee is de zuidoostelijke richting niet passend in de benutting van de geschetste behoefte. Deze redenering is passend in onze provinciale prognoses, de zeehavenraming en Beleidskader en Uitvoeringsagenda Wonen en Werken 2024-2027.

Concluderend ambtelijk advies

De lijn die hieruit volgt en wordt geadviseerd aan GS is dat, zoals ook in het BO Leefomgevingbesluit van 11 juni jl. is vastgeklikt, de strategische uitbreiding onafwendbaar is en noodzakelijk is.

Daarnaast kan er geconcludeerd worden dat de beste locatiefactoren, die aansluiten bij zowel de vraag, als de omstandigheden die deze ruimtevraag nodig heeft, in de de oostelijke zoekrichting liggen; deze richting past daarbij veruit het beste bij de behoefte. Vanuit brede welvaart en omgevingskwaliteit bezien hebben beide zoekrichtingen grote

impact. Ook met de zoekrichting zuidoost zet je het dorp Moerdijk qua leefbaarheid verder onder druk, en aanvullend hierop heeft de zuidoostelijke zoekrichting impact op o.a. de leefbaarheid van Zevenbergen. Als je kijkt naar de gevraagde behoefte qua strategische uitbreiding van het haven- en industrieterrein, de energie-infrastructuur die er moet landen, de impact op brede welvaart en leefbaarheid, het perspectief op landbouw, dan is het advies de oostelijke zoekrichting te kiezen. Omdat de leefbaarheid in beide zoekrichtingen erg onder druk wordt gezet met de uitbreiding, met daarbij specifiek een grote impact op het dorp Moerdijk, is het advies om te aanvaarden dat dit zo'n grote impact heeft op de kern Moerdijk dat deze niet langer zou kunnen voortbestaan. Dit veronderstelt wel dat er ook in het kader van brede welvaart en omgevingskwaliteit perspectief geboden dient te worden aan de bewoners van het dorp en dit in samenhang met de bredere invulling van de opgave in de regio dient plaats te vinden.

Daarbij verdient de opmerking dat de inpassing van met name het PoM 380 kV snel gerealiseerd dient te worden. Dit is noodzakelijk om de industrie te kunnen verduurzamen en woningbouw te kunnen aansluiten. Voor dit station geniet de Krukweg de voorkeur, aangezien het station op deze locatie ruimtelijk beter inpasbaar is en sneller gerealiseerd kan worden. Daarmee moet er wel een goede afbakening van dit gebied komen, zodat verdere ontwikkeling van activiteiten in dit gebied niet mogelijk is.

Datum

5 november 2025

Documentnummer

Strategie GS

Het is van belang dat GS hun strategie oriënterend bespreken in het proces tot aan het bestuurlijk overleg van 1 december a.s. en het vervolg daarna. Hieronder worden 3 scenario's geschetst met betrekking tot deze strategie.

Ambtelijk advies:

- GS kiezen op basis van provinciaal ambtelijk advies, de uitkomsten van participatie en het besluit van de gemeente Moerdijk een ontwikkelrichting voor de strategische uitbreiding in de gemeente Moerdijk en nemen hiermee een principebesluit onder voorwaarde van het geloofwaardig en voldoende invullen van de financiële compensatie, primair door het Rijk, en het uitwerken van het nationaal strategisch (economisch) profiel in samenwerking tussen Regio en Rijk.

Datum

5 november 2025

Documentnummer

Alternatieve scenario's:

- Inzet op 1 december a.s.: Provincie omarmt het besluit van de gemeente Moerdijk, onder voorbehoud van een plenaire PS behandeling in Q1 '26 en onder voorwaarde van het geloofwaardig en voldoende invullen van de financiële compensatie, primair door het Rijk, en het uitwerken van het nationaal strategisch (economisch) profiel in samenwerking tussen Regio en Rijk.
- GS besluiten een andere ontwikkelrichting uit te spreken, namelijk de zuidoostelijke richting. Ook bij een zuidoostelijke ontwikkeling gaat het om het nemen van een principebesluit onder voorwaarde van het geloofwaardig en voldoende invullen van de financiële compensatie, primair door het Rijk, en het uitwerken van het nationaal strategisch (economisch) profiel in samenwerking tussen Regio en Rijk.

Om op 1 december in te zetten op geen besluit te nemen wordt ontraden aangezien dit niet in lijn is met de eerdere BOL-afspraken.

Er is een verzoek aan de agendavergadering ingediend voor een oordeelsvormende themabijeenkomst van PS op 28 november a.s. Deze wordt op 17 november aanstaande in de agendavergadering behandeld. In aanloop naar deze oordeelsvormende themabijeenkomst moet er nog een statenmededeling uit worden gestuurd. PS zullen gevraagd worden oordeel te vormen over de inzet van GS in dit dossier. Om deze reden is het van belang dat GS hun inzet oriënterend bepalen in deze strategische sessie zodat dit vervat kan worden in een statenmededeling aan PS.

Bijlagen

- Beslisnotitie onafhankelijk procesregisseur
- Hoofdlijnschets